

Prima instanță: Jud. Drochia
Jud. N. Podlisnic
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți:
T. Duca, S. Procopciuc, E. Grumeza
Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție
T.Vieru, O.Sternioală, N. Craiu

ÎNCHEIERE

12 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător	Tatiana Vieru
Judecători	Oleg Sternioală Nicolae Craiu

examinând cererea de revizuire depusă de Aramă Lilia,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Marcu Evghenia
către Aramă Lilia și Aramă Grigorii privind încasarea datoriei,
împotriva încheierii Curții Supreme de Justiție din 22 martie 2017 prin care
recursul declarat Aramă Lilia și Aramă Grigorii s-a considerat inadmisibil,
c o n s t a t ă:

La 01 decembrie 2015, Marcu Evghenia s-a adresat în instanța de judecată cu
cererea de chemare în judecată către Aramă Lilia și Aramă Grigorii privind încasarea
datoriei.

În motivarea cererii a indicat că, la 30 iulie 2015 a împrumutat soților Aramă
Lilia și Aramă Grigorii suma de 2240 euro și 28000 lei până pe data de 30 august
2015. În privința sumei date a fost întocmită recipisa semnată de către ultimii.

A menționat că, după expirarea termenului de restituire a datoriei Aramă Lilia
și Aramă Grigorii nu au întors împrumutul.

Totodată a mai menționat că, la 30 august 2015 a mai împrumutat Lidiei Aramă
suma de 1143 euro și 4296 lei până la data de 30 noiembrie 2015, în baza căreia la
fel a fost întocmită o recipisă, care a fost semnată de ultima.

A explicat că, pîrîții nu au restituit în termenul stabilit datorია, ca urmare s-a adresat în instanța de judecată.

A solicitat, încasarea în mod solidar de la Aramă Lilia și Aramă Grigorii în beneficiul său datorია în mărime de 2240 euro și 28000 lei, încasarea de la Aramă Lilia datorია de 1143 euro și 4296 lei.

Prin hotărârea Judecătoriai Drochia din 16 februarie 2016 a fost admisă acțiunea.

S-a încasat în mod solidar de la Aramă Lilia și Aramă Grigorii în beneficiul Evgheniei Marcu datorია în mărime de 2240 euro sau echivalentul acestora în monedă națională și suma de 28 000 lei.

S-a încasat de la Aramă Lilia în beneficiul reclamantei datorია în mărime de 1143 euro sau echivalentul acestora în moneda națională și în suma de 4296 lei.

S-a încasat în mod solidar de la Aramă Lilia și Aramă Grigorii în beneficiul lui Marcu Evghenia cheltuielile de judecată în mărime de 6709 lei.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 04 octombrie 2016 s-a respins apelul declarat de Aramă Lilia și Aramă Grigorii și s-a menținut hotărârea Judecătoriai Drochia din 16 februarie 2016 (f.d.109-110).

La 02 decembrie 2016 Aramă Lilia și Aramă Grigorii au declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 04 octombrie 2016 solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu restituirea cauzei în curtea de apel la rejudecare (f.d. 118).

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 22 martie 2017 s-a considerat inadmisibil recursul declarat de Aramă Lilia și Aramă Grigorii.

La 11 mai 2017 Aramă Lilia a depus cerere de revizuire prin care a solicitat casarea încheierii Curții Supreme de Justiție din 22 martie 2017, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În motivarea cererii de revizuire s-a indicat că, a fost lipsit în instanța de apel de dreptul de a prezenta probe, iar la examinarea cauzei în recurs acest drept de a prezenta probe nu este prevăzut.

Cererea de revizuire a fost declarată în temeiul art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, cererea de revizuire este inadmisibilă din următoarele considerente.

Colegiul menționează că art. 449 din Codul de procedură civilă prevede expres și exhaustiv temeiurile pentru declararea cererii de revizuire.

În conformitate cu art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, revizuirea se declară în cazul în care au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta

dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

Colegiul relevă că, circumstanțele nou-descoperite, sunt totalitatea de fapte juridice (obiect al probației) care duc la apariția, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile, care au o importanță esențială pentru soluționarea justă a cauzei civile, totodată, având putere decisivă asupra concluziei instanței de judecată, care nu au fost și nici nu au putut fi cunoscute revizuentului anterior, dar existau pînă la momentul pronunțării hotărîrii și au fost descoperite după ce hotărîrea judecătorească a devenit irevocabilă.

Astfel, Colegiul conchide că pentru a invoca temeiul indicat de revizuent este necesar ca circumstanța nouă să îndeplinească o condiție esențială, să existe anterior pronunțării hotărîrii, dar revizuentului să-i devină cunoscută ulterior și să fie confirmate prin prezentarea unor probe concludente.

De asemenea, este absolut necesar ca circumstanțele și faptele respective să fie fundamentale și obligatorii pentru a justifica retractarea unei hotărîri judecătorești rămase irevocabile.

Potrivit prevederilor art.451 alin.(1) Codul de procedură civilă cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art.447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art.449 și anexându-se probele ce le confirmă.

În conformitate cu art. 453 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

În cererea de revizuire, Aramă Lilia face referire la faptul că, prin decizia Curții de Apel Bălți i-au fost încălcate grav dreptul la un proces echitabil, dreptul la apărare, dreptul de a prezenta probe suplimentare, de a se expune în ședința de judecată pe marginea apelului. Cererea de apel a fost examinată în lipsa ei, lipsind-o de posibilitatea de a înainta recuzări completului de judecată.

Totodată indică că, încheierea Curții Supreme de Justiție conține erori în ceea ce privește aplicarea Legislația în vigoare, ce iau devenit cunoscute după emiterea încheierii Curții Supreme de Justiție din 22 martie 2017.

E de menționat că, cererea de revizuire a fost depusă în temeiul art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă care prevede că, revizuirea se declară în cazul în care au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

Drept circumstanțe noi descoperite au fost indicate fapte, asupra cărora colegiul s-a expus în încheierea din 22 martie 2017.

Mai mult ca atât, circumstanțele nou-descoperite pot fi definite ca totalitatea de fapte juridice (obiect al probației) care duc la apariția, modificarea sau stingerea

drepturilor și obligațiilor civile, care au o importanță esențială pentru soluționarea justă a cauzei civile, totodată, având putere decisivă asupra concluziei instanței de judecată, care nu au fost cunoscute revizuentului anterior, dar existau până la momentul pronunțării hotărârii, care să fie descoperite după ce hotărârea judecătorească a devenit irevocabilă și dacă revizuentul dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

Elemente de fapt, ca modalitate a probării circumstanțelor, vor constitui, în conformitate cu art. 117 alin. (2) din Codul de procedură civilă, explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea pricinii, depozițiile martorilor, înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, concluziile experților.

În acest sens, se menționează că, potrivit art. 451 alin. (1) Codul de procedură civilă, se indică direct temeiul de declarare a revizuirii prevăzut de art. 449 Codul de procedură civilă, iar la cererea de revizuire se anexează, în mod obligatoriu, probele ce le confirmă.

Respectiv, la examinarea cererii de revizuire instanța urmează să stabilească circumstanțele noi, altele decât cele cercetate la examinarea cauzei în ordine de recurs și în baza probelor anexate la cererea de revizuire care confirmă circumstanțele noi.

Luând în considerație că, revizuenta nu a prezentat probe prin care să fie confirmate circumstanțele noi descoperite, or, Colegiul califică cererea de revizuire ca o modalitate de redeschidere a procesului și o nouă examinare a cauzei.

Suplimentar, se conchide că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că, unul din aspectele fundamentale a supremației legii este principiul securității raporturilor juridice, care instituie, printre altele, în cazul în care instanțele judecătorești au stabilit definitiv o chestiune, hotărârea lor nu ar trebui pusă la îndoială (a se vedea *Brumărescu versus România [MC]*, nr. 28342/95, para. 61, CEDO 1999- VII, și *Roșca versus Moldova*, nr. 6267/02, para. 24, 22 martie 2005).

Se impune respectarea principiului *res judicata*. Soluția definitivă a unei instanțe judecătorești nu poate fi repusă în discuție ulterior, procesul soluționat definitiv nu mai poate fi redeschis pentru a se proceda la o nouă examinare a cauzei (CEDO, *Brumărescu c. României*, 1999, para. 61, *Roșca c. Moldovei*, 2005, para. 24).

Argumentele indicate în cererea de revizuire, Colegiu le apreciază critic, or, revizuenta nu a prezentat careva probe noi într-u confirmarea faptului că după pronunțarea încheierii Curții Supreme de Justiție din 22 martie 2017 i-au devenit cunoscute unele circumstanțe ce nu putea să le cunoască la examinarea cererii de recurs, ca temei de depunere a cererii de revizuire, condiție care este direct impusă prin lege. Astfel, circumstanța enunțată nu poate fi apreciată ca circumstanță nouă, care nu a fost și nu a putut fi cunoscută.

Mai mult ca atât, argumentele invocate de revizuientă sunt apreciate ca un dezacord cu încheierea Curții Supreme de Justiție din 22 martie 2017.

În acest sens, Colegiul nu poate stabili existența temeiurilor de revizuire prevăzute de lege, pentru că argumentele invocate de revizuent se referă la circumstanțe de fapt. Instanțele de judecată ierarhic inferioare au constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele prezentate de părți, care au importanță pentru soluționarea pricinii. Or, scopul acestei cereri de revizuire este mai curând redeschiderea procedurii de examinare a cauzei.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, prin revizuire se tinde la îndreptarea unor hotărâri greșite, pentru neregularități ce s-au săvârșit dintr-o împrejurare, neimputabilă instanței, sau dintr-un motiv neimputabil părților – de obicei descoperite ulterior, iar argumentele invocate de revizuentă nu pot fi admise ca temei de revizuire a încheierii din 22 martie 2017, deoarece nu întrunesc aceste condiții.

Mai mult decât atât, revizuirea este o cale de retractare și nu de reformare, în cadrul căreia nu poate fi verificată legalitatea și temeinicia hotărârii contestate.

În acest sens, instanța de recurs face referire la jurisprudența CEDO care statuează că competența instanțelor ierarhic superioare de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare (cauza Popov-2 contra Moldovei din 06.12.2005, cererea nr.19960/04, § 45).

Totodată, admiterea cererii de revizuire ar contravine principiului securității raporturilor juridice și ar constitui o violare a art. 6 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului și a Libertăților Fundamentale (Brumărescu versus România, Roșca versus Moldova, Eugenia și Doina Duca versus Moldova din 03.03.2009).

Suplimentar, Colegiul reține că, în conformitate cu art. 56 alin. (3) și 61 alin. (1) Codul de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

De asemenea se reține că, argumentele expuse în cererea de revizuire au constituit deja obiectul cercetării în cadrul examinării cererii de recurs depuse de Aramă Lilia împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 04 octombrie 2016.

În acest context, se evidențiază că procedura de revizuire prevăzută de art. art. 449 – 453 CPC servește scopului înlăturării lacunelor și omisiunilor justiției care urmează a fi aplicate într-o manieră compatibilă cu prevederile art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, fiind respectat principiul securității raporturilor juridice, care semnifică, potrivit jurisprudenței degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului că, o soluție definitivă al oricărui litigiu nu urmează a fi rediscutată. Excepție

de la acest principiu poate fi doar cazul când reexaminarea este necesară în virtutea circumstanțelor fundamentale și obligatorii (speța de referință Brumărescu c. României, hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 28 octombrie 1999).

Aceeași regulă a fost reiterată de Curtea de la Strasbourg în speța Roșca c. Moldovei, hotărârea din 22 martie 2005, definitivă din 22 iunie 2006, unde s-a subliniat expres că dreptul la un proces echitabil în fața unei instanțe de judecată independentă și imparțială, garantat de art. 6§1 din Convenție, urmează a fi interpretat prin prisma Preambulului Convenției, care enunța preeminența principiului supremației dreptului ca element al patrimoniului comun al statelor contractante. Unul dintre elementele fundamentale a preeminenței este principiul securității raporturilor juridice, care înseamnă că o soluție definitivă al oricărui litigiu nu trebuie rediscutată. Totodată, principiul securității raporturilor juridice presupune respectul față de regula lucrului judecat.

Astfel, securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata*, adică caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești, care cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei.

Competența instanțelor ierarhic superioare de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare.

Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare.

În această ordine de idei, și având în vedere normele legale naționale și raționamentele Curții Europene a Drepturilor Omului enunțate supra, instanța de revizuire reține că o eventuală admitere a cererii de revizuire depusă de Aramă Lilia, în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil garantate de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Astfel, având în vedere că motivele invocate de către revizuentă sunt în contradicție cu prevederile art. 449 lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea de revizuire depusă de Aramă Lilia împotriva încheierii Curții Supreme de Justiție din 22 martie 2017, ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art. art. 269-270, 453 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Aramă Lilia împotriva încheierii Curții Supreme de Justiție din 22 martie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Marcu Evghenia către Aramă Lilia și Aramă Grigorii privind încasarea datoriei.

Încheierea nu se spune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător
Judecători

Tatiana Vieru

Oleg Sternioală

Nicolae Craiu